

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XIII - SEGONA EPOCA

MARÇ - ABRIL DE 1931 :: N.º 70

SUMARI:

TEXT: Bell record.—Sant Pere de Rexach, per *Francesc Ubach*.—Importància de l'Educació Física en l'evolució dels pobles (Conferència del Dr. En Josep A. Trabal).—De l'excursió al Castell de Burriac, per *M.^a del Carmé Blanc*.—Esports de neu a Sant Llorenç, per *Jaume Tria*.—Quelcom sobre el grimpar, per *J. Griera*.—De Núria a l'Aude, per *J. Tintoré i Homs*.—Crònica.—Excursions i vetllades.

GRAYATS: Planta de Sant Pere de Rexach, per *M. Saltor-F. Ubach*.—Sepulcre de N'Alamanda de Rexach, clixé *Arxiu Mas*.—Grup de consocis, fent pràctiques de neu al cim de Sant Llorenç, clixé *Arola*.—La serralada, amb el turó de Montcau al fons, des del massiu de Sant Llorenç, clixé *Llargués*.

REPRESENTACIONS

M. Fainé Castellà

Màquines d'escriure **ROYAL**. - Caixes de cabals **A. PADRÓS, S. A.**
Calculadores **MONTROL**. - MOBLES D'ACER PER DESPATX.

TELÉFON, 331

Carretera de Matadepera, 113

Terrassa

Pintura General

Decoració

F. Duch

Pintura "DUCCO" per automòbils i mobles

RAVAL, 32

Consocis!

Efectueu les vostres
compres en les ca-
ses anunciades en
el present "ARXIV".

ESTERERIA I
PERSIANES

Antoni Rovira

(Casa fundada en 1770)

Font-vella, 14

TERRASSA

Casa Martorell

Antiga Casa CARDALLAC

Perfumeria Nacional i Estrangera
Plateria

Bisuteria

Paraigües

Ombrells

Objectes propis per a Regal

Font-vella, 59 - TERRASSA

Reparacions i instal·lacions
electro-mecàniques

TELÈFON: 104

Despatx:
Pantan, 95

Taller:
Pantan, 104

A. BUSQUÈ

Electrificació de telers per gèneres de punt
Electrificació de màquines per aprestos, ascen-
sors, munta-càrregues i tota mena d'especialitats

≈ TERRASSA ≈

LES ESGLESIES ROMANQUES DE TERRASSA

*Monografia escrita en cinc llengües, amb 60 gravats.
Preu especial pels socis de les entitats editores, «Centre Excursionista» i «Club Pirenenc», dues pessetes*

SANT SALVADOR DE LES ESPASES

*per J. SOLÀ, SCH. P. - (Quatre pessetes, preu especial
pels socis del «Centre Excursionista».*

Joieria - Bisuteria - Optica

VIDUA DE

J. BALADÀ

Suc. de PERE CULELL

Font-vella, 19

Palla, 2

Casa FARRÁS

Música - Pianos

Fonògrafs i Discs

Radio ATWATER-KENT

Pianos de lloguer

J. Jover, 18 (Gavatxons)

Gran Gorristeria «ESPORT»

PILAR MONTAÑA

Especialitat a la mida

i dols amb promptitut

Rasa, 11

TERRASSA

Tintoreria VDA. CASTELLÓ

*Rentats al sec, Tenyits, Planxats al vapor a diari. -
Colors sòlids a la mostra. - Negres per a dols,
a les 10 hores. - Secció especial de destacats.*

Nord, 25. - Telèf. 334.

Sucursals: R. Egara i Rutlla, 40

Gevaert

Plaques diapositives
Vittachrom

dónen imatges:

Sèpia
Taronja
Roig
Violat
Blau

directament per revelat.

La millor placa per la
Diapositius
estereoscòpics

INDUSTRIA FOTOQUIMICA NACIONAL S. A.

Mallorca, 480

BARCELONA

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XIII

Segona època

MARÇ-ABRIL 1931

NÚM. 70

BELL RECORD

FA deu anys que nostre Centre va tenir la lluminosa idea d'organitzar la primera Diada de Germanor dels excursionistes terrassencs.

No fou una pensada vulgar, sinó l'esclat d'una força imperiosa i triomfant.

Era en aquest temps primaveral, en aquest temps que tot viu i canta.

La crida fou oportuna, i, el poble, captivat, va dirigir-se dretament i amb serenitat a la muntanya, com la núvia avança cap a l'altar.

Al breçol d'un coll alterós albirador de terres llunyanes, entre cants de rossinyol i remors fines de brisa, s'efectuà el gai maridatge entre el nostre poble i la Natura. Han passat els anys, i una casta fillada enronda els pares encara joves i ardits.

La gent va donar-se compte que l'excursionisme era altament necessari; tant per la salut del cos, com per la tranquil·litat de l'ànima.

Actualment, són nombroses les entitats excursionistes constituïdes a la nostra ciutat, i a cada una li plau organitzar la seva Diada de Germanor.

Encara que sembla n'hauríem de celebrar una de sola, solemne i magestuosa tots plegats, per altra part no creiem

raonable voler implantar forçadament, el que encara no plau a la majoria del conjunt. No volem, en aquest detall, anar contra la voluntat dels més, i confiem amb l'èxit en l'esdevenidor.

Benvingudes siguin, doncs, totes les Diades de Germanor excursionistes locals que es celebrin. El Centre Excursionista les estima com la pròpia, a la qual ni cal dir-ho, no sols hi convida a tots els que senten l'abrandament de sà excursionisme, sinó que els hi prega l'assistència. Nosaltres,—quasi sempre—de tant que l'estimem, diem «nostre» Centre; i és ver, que el Centre Excursionista és de tots els excursionistes de Terrassa, perquè ell fou el que sembrà la llavor no sols en aquelles Diades que esmentàvem, sinó en la tasca incansable que quotidianament ha realitzat des de que va néixer.

Continuem tots treballant cada dia amb més dalit, i sobre tot cerquem en nostres estudis i gaubances, la divina eloqüència que Natura abundosa i rica ens ofrena.

A tots vosaltres, excursionistes, salut.

SANT PERE DE REXACH

DALT d'un turó d'uns 150 metres i a uns dos quilòmetres del poble de Moncada, es troba aquesta curiosa, més que bella, església dedicada a Sant Pere Apòstol.

Segurament, degut a la seva excel·lent situació, fou ja de molt antic temps habitat aquest turó, com ho proven unes sepultures posades al descobert aquest darrer istiu a l'obrir les valls pels fonaments d'una casa, a uns 300 metres de l'església, sepultures que semblarien celtes a judicar per les lloses que els cadàvers tenien sobre el cap. No estan orientats.

En els segles X i XI no és coneguda l'església amb el nom de Rexach sinó avantposant-li els de «Pasturans» anomenat «Rexago» i el de «Porcià» anomenat «Rexago». Més tard es perderen completament quedant solament el de Rexach.

En el cartulari de Sant Cugat del Vallès ja es fa menció l'any 970 de la «Vil·la Rexago», que l'any 992 ja trobem que té ultra l'altar dedicat a Sant Pere, un altre dedicat a Sant Joan Baptista, sobre el qual el 3 d'agost de dit any se celebrà el jurament d'un testament.

Altre altar estava dedicat a Sant Joan Apòstol, que es cita amb motiu d'un succés de ben trista recordança per Barcelona; aquest és que els sarraïns, després d'haver envaït la ciutat, amb el saqueig cremaren tota mena de documents que es trobaven en els arxius públics i en 17 de novembre de 994 una vídua i el seu fill porten testimonis perquè amb jurament acreditin que són seves unes certes terres quines escriptures havien desaparegut en dit incendi.

L'any 1028, «Rexago» ja és parròquia. Es cita en l'escriptura de venda d'un alou.

El 28 de desembre de 1048, fou consagrat el temple de Sant Pere de Rexach pel Bisbe de Barcelona, Gilabert. En l'acta d'aquesta consagració es fan constar, per primera vegada, els límits del terme parroquial.

Probablement a l'església consagrada l'any 1048 les parets de la nau lateral i de l'absis petit.

L'any 1171 deixà de pertànyer als prelats la parròquia de Rexach, doncs aquests en feren present a la canonja o sia a la comunitat dels canonges de la Seu, junt amb tots els «delmes i primícies i ofrenes i alous i amb les altres coses pertanyents a la mateixa església.

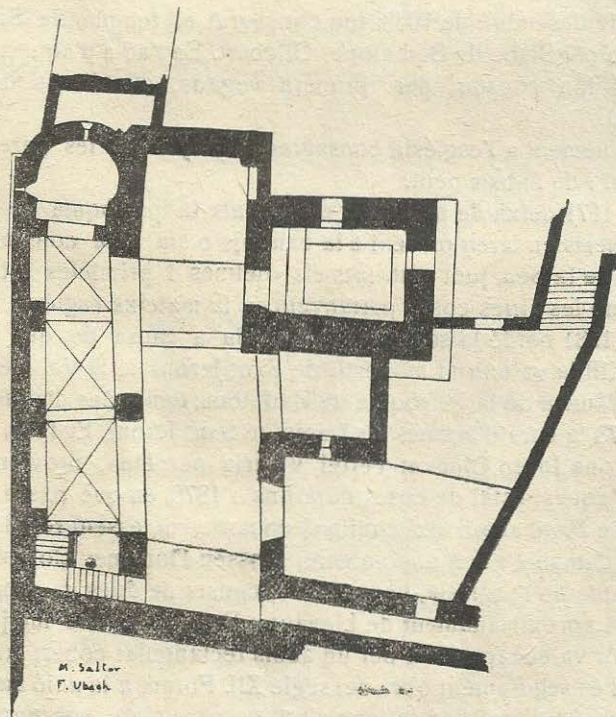
L'any 1581 perdé la seva independència a causa de que el Papa Gregori XIII la va unir al monestir de Sant Jeroni de la Vall de Betlem (a) de la Murtra de la parròquia de Badalona, tenint des d'aquesta data fins el 1778 la cura d'ànimes els frares de Sant Jeroni. El 1778, el Bisbe de Barcelona Josep Climent l'erigí Vicaria perpètua, proveint-se per oposició; aquest estat de coses durà fins a 1876, en què passà a ésser tinència de Moncada, i així continua encara avui, essent regida actualment per l'amable i bon amic nostre, Mossèn Domènec Colomer.

La planta de l'església, ben curiosa, consta de dues naus paral·leles orientades aproximadament de Llevant a Ponent. La de migjorn, que és la major va encapçalada per un absis rectangular cobert amb volta de canó, i és segurament obra del segle XII. Forma a la unió amb la nau com una mena d'arc triomfal constituït no per un arc sobreposat, sinó com si la volta de l'absis fos més baixa. Això s'explica perquè la resta

de l'església està coberta amb vigues de fusta, amagades interiorment per una volta de maó moderna, que segurament la varen construir a qualsevol alçada. En l'absis major hi ha l'altar dedicat al Patró de l'església, el Príncep dels Apòstols Sant Pere. És un bonic exemplar barroc com tots els de l'església.

A l'absis, en la part de l'Evangeli, s'obria una porta avui tapiada, que posava en comunicació amb l'altre absis, obra en 1663, probablement després d'haver estat cremada plena de sometents i tropes franceses en 1652 pels «tercios» del Comte-Duc d'Olivares durant la invasió que va succeir a la guerra dels segadors.

Al costat de l'Epístola de la nau major s'obre l'altar del Roser, l'entrada del qual està formada per un arc de mig punt i reforçada la

Planta de Sant Pere de Rodes

Escala: 1/250

volta per un arc toral, que per la seva construcció i disposició sembla obra del segle XVII.

Com tots els demés altars de l'església, és barroc, formant com una espècie de retaule, quines taules representen alguns dels misteris del rosari. Solament hi havia originàriament de talla, la Verge del Roser, però en 1770 hi va ésser afegida una imatge de Sant Antoni Abad, que tapa gairebé un dels requadres. Els misteris que s'hi representen són: dalt, al centre, la Coronació de la Verge; a l'esquerra, de dalt a baix, la baixada de l'Esperit Sant, la Resurrecció, la Visitació i l'Adoració dels Reis; a baix i al centre, l'Adoració dels Pastors; a la dreta, hi ha també de dalt a baix: l'Assumpta, la Puríssima, l'Anunciació i la Presentació del Nen Jesús al temple.

També sembla obra del segle XVII, el campanar, que és de planta quadrada en la base i vuitavada en la part superior, el que el fa molt semblant al de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona, al de Sant Celoni i a gairebé tots els de la seva època a Catalunya. Actualment té dues campanes modernes (s. XVIII). Una porta la data de 1787.

També s'obre a la nau sud la porta d'entrada, que és de mig punt de pedra amb una senzilla motllura, única cosa que la diferencia de les portes de moltes cases i masies de la seva època.

La nau nord està separada de la sud per dos arcs rebaixats desiguals. Està coberta per la continuació de les vîgues de la major, però aquestes són invisibles també a causa d'unes voltes d'aresta de guix que formen tres creuers separats per dos arcs de quart de cercle que no es corresponen amb cap element de la nau central.

A l'esquerra i posats en tres nínxols rectangulars, hi ha tres altars barrocs; en el més pròxim al presbiteri s'hi veneren en la part superior Sant Miquel i a sota, al centre, en una capella doble hi ha Sant Joan Evangelista i Sant Joan Baptista. En el segon hi ha Santa Rosa de Lima en relleu, i a sota, sol al centre, Sant Isidre. En el tercer es troben, en la part superior, un Sant Crist pintat, i a sota, al centre, el Sant Angel de la Guarda i als costats Sant Roc i Sant Sebastià. En tots ells, darrera les sacres, hi ha belles pintures, algunes molt destruïdes.

Al cap d'aquesta nau es troba l'absis circular que és de planta de ferradura, que indica ben clarament la seva antiguitat. La part alta sembla reconstruïda posteriorment, aprofitant la pedra vella. Qui sap si degué enfonsar-se i no la saberen refer! Actualment està cobert

d'una faisó ben rara, doncs té unes nerviacions gòtiques de maó, probablement obra de la restauració de mitjans del segle passat. Té dos finestralets, l'un central romànic tapiat interiorment, i l'altre obra segurament del segle XVII, a judicar pels ferros que el defensen.

Una de les coses més notables que té aquesta església, és un bell sepulcre gòtic d'alabastre policromat, en el qual està enterrada una tal Alamanda de Rexach. El frontal d'aquest sepulcre està dividit en tres parts. En la central hi ha la inscripció, en llatí molt abreujat. En les dues laterals hi han dos escuts; en el de la dreta, una muntanya amb una flor de lis al cim, i en l'altra una faixa travessera.

Aquest sepulcre, que està sostingut per dues boniques mesles representant lleons, està empotrat a la paret de llevant de l'altar del Roser, on va ésser traslladat des de la paret de sobre l'actual Baptisteri, continuació dels arcs de separació de les naus. D'això fa uns vuit o nou anys.

El conjunt de la planta té molta semblança amb la de Sant Joan de Bohí, que també té dues naus i que com a Rexach, l'absis principal està quelcom desviat respecte la nau. El conjunt sembla obra del segle XII, encara que l'absis petit podria ésser obra més antiga, ja que els de Bohí, que ho són, ja no són de ferradura.

Com a curiositat, farem notar que en el cementiri adjunt a l'església va ésser trobada, pel nostre avi En Francesc Ubach i Vinyeta, una moneda de coure de un òbol de Jaume I.

FRANCESC UBACH

Importància de l'Educació Física en l'evolució dels pobles

Conferència pel Dr. En Josep A. Trabal

DAVANT nombrosa i distingida concurrència, el dia 6 del passat març, el mestre esportiu En Josep A. Trabal, desenrotllà en nostre estatge, tan suggestiu i interessant tema. Presentà a tan notable personalitat, el nostre digne i actiu president, En Jaume Altisen, qui amb breus però atinades paraules, posà de relleu l'autoritat i competència del senyor Trabal.

Començà, aquest, remarcant les lleis físiques que regulen la vida. L'educació física s'obté amb exercicis dossificats i graduats a les possibilitats de l'individu. Senyala la gimnàstica pels adolescents i els esports, complerts els 18 anys.

Un poble dèbil, és decadent. No deu ésser així el nostre, tan neta-ment personal.

A Espanya manquen més de vint mil escoles i apenes existeixen centres de gimnàs.

Diu rodonament, que a Catalunya, en Educació Física, encara s'ha de posar la pedra fonamental.

Parla dels Sòkols de Txecoslovàquia, lloant-los. Malda dels nostres clubs poderosos, que no conreen el jovent sinó que compren la gent. És que encara no s'ha fet i deu fer-se, tasca de regeneració social.

Retreu els beneficis que proporcionava el desaparegut «Institut d'Educació» que havia creat l'antiga Mancomunitat.

Dóna les següents dades, referents a infància escolar: Sobre 100 nois.—8 x 100 de sans; 13.96 x 100 tuberculosos; 41.48 x 100 infectats de tuberculosos; 36.28 x 100 són físicament deficients. A Catalunva no hi ha un sol Sanatori tuberculós gratuït.

Lloa les mesures preses a Noruega, país de clima dolent.

Els anglesos són amics dels esports. Els alemanys de la gimnàstica forta. Els suecs, gimnàstica menys forta i aplicable a tots els temperaments. Els francesos practiquen una espècie de gimnàstica sueca (Mètode Amorós).

En el segle passat, es creà i cristal·litza l'Educació Física. Del 1811 al 1896, va estructurar-se.

En 1811, l'alemany Ludwing Jhan, crea les «Turnsplatz».

En 1813, Peter Henri Ling, crea el «Central Institutes», base de la gimnàstica sueca.

En 1820, el coronel espanyol Amorós funda el «Gimnàs de la Grenelle» a París.

En 1828, el canonge Kigsley, funda els «Muscular Cristians».

En 1862, Miroslaw Tirs funda els Sòkols de Txecoslovàquia.

En 1894, el baró Pere de Coubertin funda els Jocs Olímpics de l'època moderna.

En 1896, es celebren els primers Jocs Olímpics.

La renaixença de la Cultura Física, fou en el 1800. Les societats ale-

manyes ens ofereixen aquestes dades: Avant-guerra: 8.000—1.100.000 membres actius. Post-guerra: 35.000—4 milions de membres actius (any 1925).

Actualment (1931), a Prússia solament: 29.744 clubs per 37 milions d'habitants; això dona un total d'esportius en acció, sobre el conjunt de la població, de 7.37 x 100. Aquests esportius disposen de 60 milions de metres quadrats.

És innegable que el físic gravita sobre la moral, i aquesta sobre el físic. Als infants els convenen jocs, danses senzilles, etc.; després, un petit esforç de gimnàstica sueca. Senyala moviments útils a la columna vertebral i a la caixa toràcica. Passats els 14 anys, ve la coordinació dels moviments. El muscle, amb l'ossada, dona la bellesa. Complerts els 18 anys, practicar l'esport, tenint en compte que pot perjudicar sense ésser ordenat. L'esport ben orientat és altament beneficiós i allunya del vici. No s'ha d'estrargar mai el cos, ni ésser víctima dels «rècords».

Parla de les diferents proves esportives i fa un estudi del seu funcionament en el cos humà. Cal—diu—un metge que vigili els esportius.

Cal preocupar-se de la dona, que es veu privada de molts drets. Elles són les mares de la Pàtria i cal alliberar-les. La dona forja la història. La dona catalana cal que tingui cultura i que sigui forta físicament.

Diu que Concepció Arenal i Santa Teresa, van fer molt per a lliurar a la dona.

Moralment, intel·lectualment i físicament, la dona ha d'ésser la nostra companya. A Suècia, Noruega i Saxònia, la dona gaudeix de magnífiques llibertats. Dintre tota dona hi ha una mare. L'esport també educa moralment; domina els nervis, reclama serenitat i sang freda. Metòdicament, educa el caràcter.

La vida, com l'esport, és una lluita. Devem crear-nos forts, sans i cultes, per ésser dignes d'una raça lliure. Nostra història païral i gloriosa, reclama que estiguem preparats per la lluita més dura; cal retrobar la justícia i la llibertat.

Una llarga i merescuda ovació, coronà la clara i documentada dissertació del senyor Trabat, qui fou felicitat per la majoria dels assistents, entre els que hi figuraven moltes senyores i senyoretes.

De l'excursió al Castell de Burriac

SEMPRE es reb de bon grat la proposta d'una excursió muntanyenca, però si en ella hi ha el doble atractiu de poder fruit de la bella visió de l'aigua blava, no cal dir que ja de bell antuvi es fa doblement interessant,

L'excursió que el dia 8 de març efectuàrem al Castell de Burriac, lloc molt visitat pels nostres excursionistes, ens deparà l'avinentesa de poder-nos extasiar una vegada més, en la contemplació d'aquests magnífics paratges dels quals està tan bellament dotada la nostra terra.

Quan en baixar del tren a Mataró, l'esguardàrem per primera volta, el Castell de Burriac ens semblà el protagonista d'un d'aquells contes de castells encantats, que tant ens delectaven quan érem infants.

Tot deixant la ciutat mataronina, on ja no hi tornariem a passar, emprenguérem la marxa passant per Agell, un poblet bastant petit. Per cert que aquí tinguérem ocasió d'admirar una gran torre estil català, amb uns jardins i llac magnífics; l'anomenen la torre d'En Garí.

La carretera que condueix cap a Argentona, és un passeig deliciós, alegrat per la visió dels ametllers florits, escampant sentors de primavera.

Abans d'emprendre la pujada al castell, reposàrem en un dels manantials que hi han al peu de la muntanya. Vaig tastar l'aigua medicinal, i no sé si és que, gràcies a Deu, no la necessito, però dec confessar que el seu gust no em va fer gaire pesa.

Aquella pujada al Castell de Burriac, fou un enfilall d'agradables sorpreses. Què hi fa que sentis una mica de pes a les cames i t'hagis d'aturar a prendre aire, si aquest et retorna i t'anima per arribar a dalt; què hi fa que el sol cremi una mica i trobis feixuc el pes de la mines-tra, si ell és llum de vida i t'enforteix.

Quan a la fi, asseguts damunt aquelles pedres centenàries, poguérem esplaïar-nos en la contemplació d'aquell grandios espectacle, trobàrem sobradament paoat el petit esforç que havíem fet. I no sabia què admirar més, si aquella munió de pobles: Mataró, Agell, Cabrera, Vilassar

de Dalt, Vilassar de Mar i altres quin nom no recordo, escampats als nostres peus, en mig d'aquelles valls profundes, i allà, al lluny, la serralada pirenenca amb el seu blanc mantell, o bé aquella mar blava tan gran, eterna inspiradora d'aventures i proeses. Vaig pensar que des d'allí, fóra molt bonic veure el petit barquet Evalu perdre's darrera aquell horitzó infinit, i fer-li adéu...

El vent, que bufava bastant fort a l'arribada i després es feia insoportable, va obligar-nos a iniciar la davallada, buscant un recés per a dinar, deixant-nos un bon record aquell castell mig enrunat, tal vegada antiga mansió d'uns avant-passats, no tan moderns com nosaltres, però... qui sap si més humans.

Sota l'ombra acollidora d'un gros garrofer, vàrem refer les forces, en mig d'una franca i cordial companyonia. L'ambient i el lloc eren a posta per a trobar-s'hi bé.

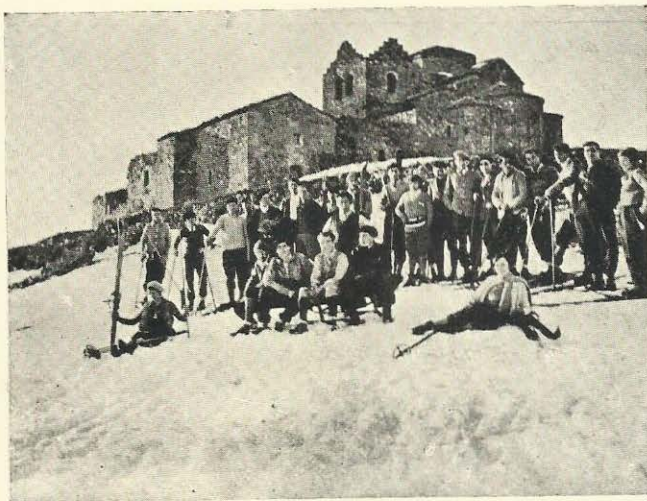
Després de passar per Cabrera, seguirem la carretera fins arribar a davant mateix de la platja de Vilassar de Mar. Allí passàrem bona estona contemplant el va-i-vé de les ones, i no sé si nosaltres ens hi acostàrem massa o elles massa a nosaltres, el cert és que tot d'una vàrem prendre un bany de peus, que no va servir més que per a riure una bona estona.

Ben satisfets de la jornada, esperàrem el tren que havia de portar-nos a Barcelona i d'allí a la nostra ciutat.

Al girar-nos per darrera vegada a donar-li l'adéu, el Castell de Burriac, emboleallat per la foscor del capvespre, semblava talment un gegant dels aires.

M.^a DEL CARME BLANC

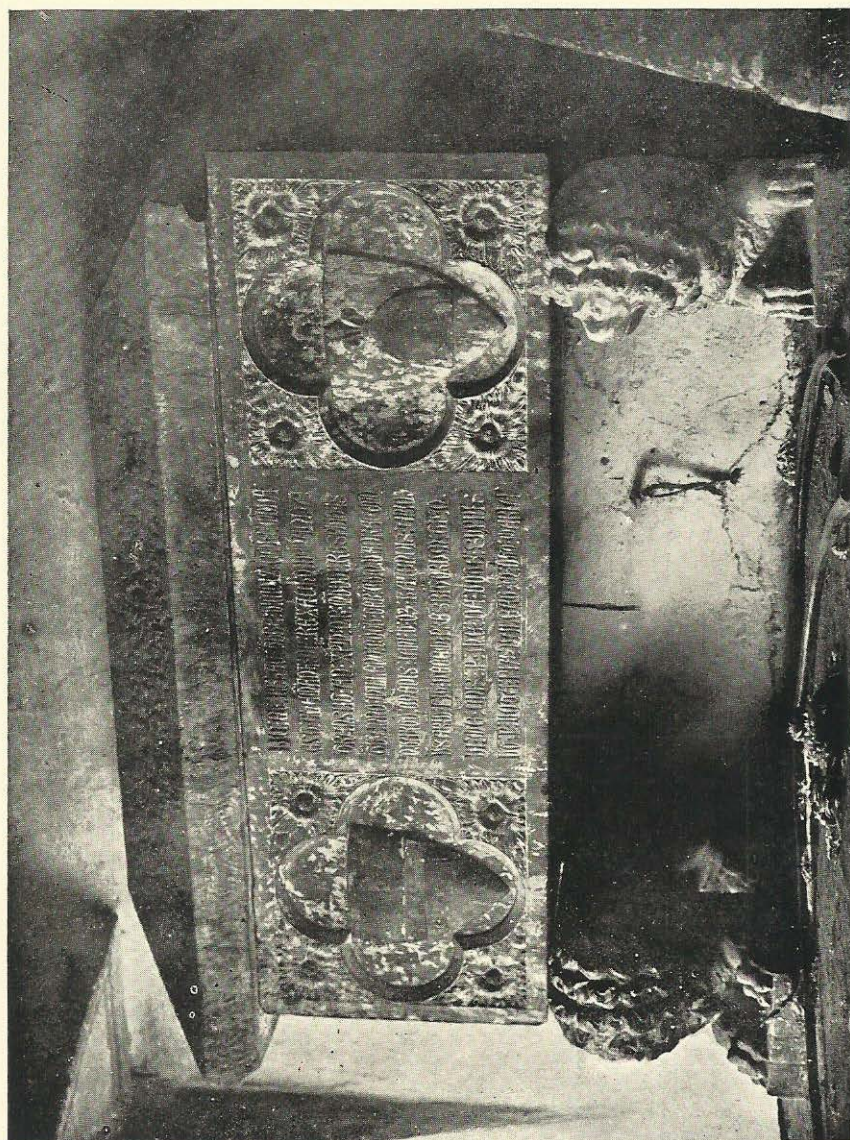
Grup de consocis, fent pràctiques de neu al cim de Sant Llorenç

Clixé Arola

La serralada, amb el turó de Montcau al fons, des del massiu de Sant Llorenç

Clixé Llargués

Sepulchre de N'Alamanda de Rexach

Esports de neu a Sant Llorenç

PER nosaltres, habituats al color gris—gris de la terra—i a la única llum—radiant i tot, si voleu—del sol, la neu ens ompla de goig i la variant de color i de llum ens entra ben endins i ens embriaga tots els sentits.

Els que ens agrada la muntanya a tot temps i en tots els seus aspectes, tan bon punt Sant Llorenç se'ns mostra ablanquit per alguna que altra nevada furtiva, no podem resistir la temptació de la novetat i volem ésser-hi.

El temps, però, que és el suprem ordenador de totes les coses, no té gaire en compte la trista condició nostra; no té en compte que sols uns pocs dies ja senyalats, podem disposar-los per ésser lliures.

I s'escaigué aquesta última vegada, que un bon dia, al despertar-nos, tot era blanc. El nostre impuls fou de corre-hi, de llençar-nos de ple a disfrutar de la neu, però tinguérem de frenar els nostres impulsos i contemplar com els dies s'allargassaven i com la neu es fonia, esperant un dia que poguéssim disposar-lo per nosaltres.

Sant Llorenç, centre d'esports d'hivern.

L'esquí, l'esport que s'inicià en les pendents suaus i allargassades d'Escandinàvia, que s'introduí a Alemanya, extenent-se arreu dels Alps ha fet també la seva entrada a la nostra terra i passant per les pistes de La Molina, ha vingut—per un dia—a situar-se a Sant Llorenç.

Un esport completament nòrdic, trasplantat a un país completament meridional. Als Pireneus, on l'aspecte de l'alta muntanya s'imposa, encara no és molt visible el contrast, però aquest se'ns mostra plenament el dia que una nevada extemporània ens facilita la pràctica de l'esport de l'esquí a les muntanyes properes.

La visió de l'esquí associa la idea amb un país on la neu sigui un aspecte ordinari. Per això, els que no es dediquen a la pràctica d'aquest esport, no acaben de comprendre'l i se'l miren com una importació d'exotisme nòrdic.

Aquest hivern hem tingut neu a Sant Llorenç. I quan tenim neu a casa, és qüestió de no desaprofitar-la.

Grups d'esquiadors fan via amunt, amb els esquís al coll i el desig de l'esquiada a la sang.

Altres grups de no esquiadors, també segueixen la mateixa ruta: Es l'atracció de la neu. L'atracció de la llum i del color.

Poca neu però s'aprofita. Trenta o quaranta esquiadors relliscant amunt i avall d'una congesta on la neu s'ha mantingut en condicions bones.

Trenta o quaranta parelles d'esquís, relliscant en el reduït espai d'una congesta, significa una aglomeració de moviment, i el moviment és la vibració del goig.

El sol radiant i la blancor de la neu coloren els rostres.

El sol fa sentir els seus efectes sobre la neu i la neu va disminuint ràpidament. S'acaba la jornada i quasi pot dir-se que s'acaba la neu. Els esquiadors estaven ja satisfets i la neu ja podia fondre's.

I de retorn, avall, els esquiadors, esquís al coll i tots amb la claror de la neu reflectida en el rostre, es fa via altra volta vers el gris fosc de cada dia, que sols de tant en tant hom pot arribar a evadir.

JAUME TRIA

QUELCOM SOBRE EL GRIMPAR

DINTRE les planes del nostre ARXIU, s'han comentat moltes ascensions i potser s'ha detallat, només que lleugerament, la manera d'efectuar-les.

L'individu, en primer lloc, cal que estigui dotat d'una serenitat a tota prova i tingui elasticitat i fortitut en cames i braços.

L'indumentària l'escollirà com més lleugera millor i tallada a manera que el cos pugui bellugar-se amb desimboltura i comoditat. No són aconsellables les sabates, car estan propenses a relliscar. En canvi, són útils les espadnyes de cànem i amb la sola sense humitat. Deuen ajustar bé al peu i és preferible, moltes vegades, que siguin un xic usades.

Ascendint, no deu avançar-se sense tenir una completa seguretat amb les preses o roques sortints, les quals ens han d'aguantar en mig de l'abim. Amb la mà, forçarem el marlet que destinem per a posar-hi després el peu.

No emprar quasi mai els genolls ni estant protegits per la corda, car és perillós i evidentment poc pràctic.

Mentre duri l'ascensió i, especialment, trobant-se al mig de l'abim és recomanable no mirar a baix, car amb un petit vèrtig n'hi hauria prou per a produir-se l'accident, tenint en compte la vostra posició poc sòlida.

Sempre que sigui possible, és preferible efectuar les ascensions lligat, car podem grimpar igual, però, ni cal dir-ho, amb més seguretat.

Quan un sol company inicia un escalament, els demés l'han de seguir amb tota l'atenció, i sobretot, no distreure'l per res que no li sigui necessari i útil.

Sigui per la causa que es vulgui, si un company no es troba prou disposat a seguir als altres, deu manifestar-ho clarament i no ha d'exposar-se, ni ésser un obstacle pels demés. Aquests casos d'indisposició es manifesten obertament en l'individu i ningú més que ell és qui deu resguardar-se del perill que l'envolta.

Les devallades, generalment, es fan amb l'ajuda de la corda, encara que semblin fàcils—que molts cops no ho són.

Cal devallar lentament, emprant peus i mans i no deixar-se escórrer agafat a la corda, doncs hom en surt amb les mans cremades. S'ha de canviar ara una, després l'altra, les mans successivament. Seguint les preses i fent una contracció suau, el cos apenes es fadiga.

En cas d'un accident, els companys no han de perdre la serenitat ni donar al lesionat més importància del que tenen les ferides; cal animar-lo i practicar-li el més prompte possible la primera cura, car l'atribular-se i perdre la serenitat en aitals casos—sortosament comptats i lleus—poden ésser la causa de majors mals.

J. GRIERA

DE NÚRIA A L'AUDE

EN un tren de càrrega del cremallera de Núria, anava contemplant les reformes que han sofert aquestes gorges, junt amb la Fontalba i Cua de Cavall, sacrificant aquests bells indrets per a fer més còmode i factible, el camí d'aquesta visitada vall.

Poc més de migdia, em dirigia a la coma de l'Embut per a veure si hi trobaria neu. Cansat i decepcionat, vaig esperar l'endemà per anar a terres franceses, on em semblà que n'hi havia. Toses, La Molina, Puigcerdà i Font-Romeu; aquí ja n'hi havia un bon gruix. Aquesta estació d'hivern estava molt animada, segurament pels concursos de neu que aquella setmana estaven celebrant-s'hi, entre ells un de figures amb patins sobre gel durant la nit, bastant fantàstic. A l'Ermítatge, on hi vaig romandre tres dies, no n'hi havia cap dels nostres; això feia que la meva estança en aquest confortable lloc se'm fes una mica avorrida, ear les meves excursions es limitaren als estanys de Pradella, Bullosa, Negre i Coll del Pam del Pla dels Lladres. Però en vista que els meus companys varen fallar, vaig determinar-me a fer camí en el cinquè dia de la meva excursió, vers el Capcir. Després de passar pels estanyols de la carretera de sobre Bolquera a Mont-Lluís, vaig llençar-me pel mig del bosc fins a trobar el riu Têt i la carretera de la Bullosa. La pujada és bastant forta i després quasi de pla es troba el camí del poble dels Angles (Capcir), distant encara uns sis quilòmetres d'aquest. Disposant encara de temps, vaig orientar els esquís a l'estany de l'Aude, al sud del pic del mateix nom. No podia fer-me càrrec de la seva importància perquè estava extraordinàriament ple de gel i neu, mes és de petites dimensions. Amb ràpida esquiada vaig davallar fins el poblet dels Angles. En un recó de la vall, hi han magnífiques pistes per a esquiar. D'aquí, amb bon camí i passant pel grandióbosc de l'Aude, amb cinc quilòmetres es va a Formiguères, on l'estat de la neu era excel·lent i amb mig metre de gruix. Vaig permetre'm el gust de portar una marxa més que regular. En aquest bosc s'hi troben uns arbres colossals de més de trenta metres d'alçada, i en mig d'aquests gegants de la muntanya, la meua mirada escudrinyava a totes parts, com si aquella quietud m'infongués un xic de temença.

Formiguères (1500 m. alt.), el més important de la vall, també arre-

conat, partit pel torrent que ve de la part nord del Puig-Peric i pic de la Palme (2480 m.). El Capcir és digne d'ésser visitat; les seves boscúries comencen des del serrat del Conill (partió d'aigües del Têt i l'Aude) i arriben fins a Axat. És una regió esplèndidament arbrada. La vall de l'Aude, la més important d'aquesta comarca, és d'uns trenta quilòmetres de llargada per quatre d'ample, i des del poble de Rèal es pot anar a les grans muntanyes de Madres, estanys de Notrèdes i Olette.

El retorn, vaig fer-lo per Puyvalador, Maternal, Fetjes i Odeilló, havent passat alguns dies sense companyia dels meus, encoratjat i enlluernat, però, pels alts i arrogants cimals, estanys rublerts de cristallitzacions meravelloses, espesses boscúries amb arbres fornits i desconmunals i un sens fi de coses belles, que sols poden trobar-se i gaudir-se en l'ample i solellat marc de l'alta muntanya.

J. TINTORÉ I HOMS

Crònica

EXCURSIONS FETES.—A més de les excursions oficials anunciades, que amb tota regularitat i èxit vénen celebrant-se, nostres consocis n'han efectuat una sèrie, entre les quals es destaquen les següents:

Del 1 al 6 de gener.—Esterri, Santuari de les Ares, Orri dels Gavatxos, Pla de Beret, Santuari de Montgarri, Collada de Marimanya, Montgarri, Vall del Noguera Pallaresa i Esterri.

Dia 25 de gener.—Viladrau, Sant Marçal, Cresta dels Castellets, Les Agudes, Turó de l'Home, Campins i Sant Celoni.

Dies del Carnestoltes.—La Molina, Puigcerdà, Bourg-Madame, Font-Romeu, Mont Lluís i Puigcerdà.

Dia 22 de febrer.—Al Montserrat occidental, per a efectuar per primera vegada, l'ascensió a la Roca dels Humans.

Se n'han fet varies a Sant Llorenç del Munt, entre elles, alguna per a ultimar petits detalls referents a la Guia, pròxima a publicar-se.

També se n'hi féu una el dia 3 de març, per arranjar la Font del Salic.

CONFERÈNCIA.—Molt interessant, va donar-la en el nostre estatge, el mestre esportiu, Dr. En Josep A. Trabal. En el present número, publiquem un extracte de la mateixa.

BIBLIOTECA.—Han passat a engruixir la nostra biblioteca, els següents volums.

«Valle de Aran (Suiza española)», de Josep Bertrams Solsona.

«Boletín de la Real Academia de la Historia». Tomo XCVII. (Cuaderno I).

«Les Cases Pairals de Terrassa». Donatiu del seu autor, nostre volgut consoci i constant col·laborador en les planes d'Arxiu, En Baltasar Ragon.

Del competent geòleg terrassenc En Jacint Elias, hem rebut els interessants fascicles: «Els senyals del Diluvi a la nostra Regió?» i «Les filtracions de les aigües del torrent del Llor traspuen a la riera de Gayà?»

Gràcies per la finesa.

UN BON FILM.—Havent admirat a la capital, consocis nostres, el film «Misteris a l'Àfrica» i tenint notícia que el pròxim dia 9 d'abril serà projectat al Teatre Retir de la nostra ciutat, recomanem a tots els excursionistes no negligixin l'ocasió de gaudir d'un film excel·lent. Sabem que l'empresari té la finesa de dedicar l'extraordinària projecció als excursionistes terrassencs.

ADQUISICIÓ PROJECTADA.—La Directiva del nostre Centre va acordar obrir i encapsalar amb una bona quantitat, una subscripció, la qual té per objecte adquirir una notable sèrie de Mapes, Guies de Muntanya i llibres d'Esquí i Alpinisme.

És de creure que tant les Seccions com els socis hi aportaran llur apoi, tractant-se d'una adquisició tan interessant i necessària.

AVIS INTERESSANT.—Posem en coneixement dels senyors socis que, complint formalitats de contracta, del dia 1 al 12 del present mes d'abril, el nostre local social es traslladarà, temporalment, al segon pis.

Secció d'Atletisme Tasca darrerament realitzada per aquesta Secció: Dia 16 novembre.—Es participà a la cursa de «Neòfits i Juniors» celebrada a Barcelona, i organitzada pel Club que porta el mateix nom, en la qual els nostres corredors Poy, Figueras i S. Fraga, es classificaren a 3, 5 i 14 llocs, respectivament.

23 de novembre.—Organitzat pel G. E. La Mola, va tenir lloc en aquesta ciutat el I Campionat Local de Cross-Country. Nostre repre-

sentant N'Amat Poy, es classificà a segon lloc, quedant, però, campió local de la mateixa, per haver estat un atleta forà el primer classificat. Al nostre corredor li fou atorgada una magnífica copa, donatiu de l'Excm. Ajuntament, amb motiu d'haver aconseguit el títol de dit Campionat.

14 desembre.—El nostre equip compost pels socis Abelló, Figueras, Mestre i V. Fraga, es desplaça a Barcelona per a participar a la cursa «Jean Bouin», en la que tots lograren classificar-se en honrosos llocs. També en la categoria de «neòfits», els nostres corredors S. Fraga i P. Murcia aconseguiren arribar molt endavant.

1 gener.—Van celebrar-se els Campionats de Cross-Country de la Secció, els quals s'efectuaren a Les Fonts. El consoci N'Amat Poy conquerí brillantment el títol de Campió, després d'una cursa molt competida.

4 gener.—Es participà als Campionats Provincials de Cross-Country, que tingueren lloc en terrenys de Pedralbes, en els quals el nostre equip es classificà com segueix:

Poy	a 5 lloc.
Figueras	a 18 >
Mestre	a 24 >
Abelló	a 36 >
Múrcia	a 52 >

Cal fer constar que dits corredors aconseguiren classificar-se a quart lloc, per equips.

18 gener.—El mateix equip esmentat anteriorment, prengué part també als campionats de Catalunya de Cross-Country, celebrats entre Pedralbes i Sarrià. Els nostres representants aconseguiren novament classificar-se a quart lloc, per equips, quin resultat individual fou així:

Poy	a 10 lloc.
Figueras	a 25 >
Mestre	a 37 >
Abelló	a 39 >
Múrcia	a 49 >

[Amb motiu de les notables actuacions fetes pel nostre excel·lent corredor N'Amat Poy, en les curses efectuades a Barcelona, la Federació el convocà als entrenaments que s'efectuaven a dita capital, en

vistes als Campionats d'Espanya de Cross-Country, essent seleccionat per a formar part de l'equip català.

El dia 8 de febrer van efectuar-se dits Campionats, en els quals En Poy arribà a 16 lloc de la general i es classificà a 13 d'entre els corredors catalans. També va conquerir, junt amb els altres companys, el Campionat Nacional, amb motiu d'haver resultat vencedor l'equip de Catalunya.

25 gener.—Resultà molt competida la cursa efectuada a Les Fonts, entre els nostres amics del J. E. Pensament, de Sabadell, i un equip de la Secció, el que ho demostra el temps que emprà en el recorregut el vencedor En Josep Figueras. El nostre consoci va batre el rècord de la Secció, amb el temps de 21 m. 30 s.

Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya Aquesta Secció, té el projecte d'organitzar una gran acampada. A la post del nostre estatge i a la premsa local, pròximament s'hi donaran detalls.

EXCURSIONS I VETLLADES

DIA 17 D'ABRIL

Conferència

amb projeccions, a càrrec del senyor En Joan Garcia, membre del Comitè Olímpic de l'Esquí. Parlarà sobre el suggestiu tema: «Noruega, paradís de l'esquiador».

DIA 19

Excursió a les fonts de la Riba i de la Teula, Caseta de la Pineda, L'Obac, Font de la Portella, Pou del Glaç, Torrota, Les Foradaes, Les Pedrltxes i Estany de Can Bogunyà

Vocal: J. Ballbè.

DIA 24

Sessió de projeccions, a càrrec del soci En Víctor Plans

DIA 26

Excursió a Sant Julià d'Altura, Castellar i Guanta

Vocal: Josep Navarro.

DIA 3 DE MAIG

**Excursió a les Coves del Salitre de Montserrat
i a les Coves del Patracó**

Viatge en autocar.—Preparatòria, dia 1.—Vocal: Josep Ubasart.

DIA 10

Excursió a Martorell, Gelida, Papiol i Rubí

Vocal: Antoni Almirall.

DIA 14

Excursió exploradora a Sant Llorenç del Munt

Vocal: Jaume Torras.

DIA 17

**Excursió a la canal dels Monjos, Santa Agnès, Morral del Drac
i canal de l'Abella**

Vocal: Josep Estruch.

DIES 23, 24 i 25

Excursió a Núria, Mont Lluís, Carençà i Vall de Cebollera

Organitzada per la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya.—Preparatòria, dia 22.—Vocal: Jaume Griera.

DIA 31

Excursió a l'Obac, fonts de Rellinàs i retorn per Monistrol

Vocal: M. Aurell.

DIA 4 DE JUNY**Excursió d'Acampada al Dalmau**

Vocal: Josep Belil.

DIA 7**Excursió d'Acampada al cim de Sant Sadurni de Gallifa**

Organitzada per la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya.—Preparatòria, dia 5.—Vocal: Josep Tintoré.

DIA 14**Excursió a Sitges**

Visita al Cau Ferrat i Autòdrom.—Viatge en autocar.—Preparatòria, dia 12.—Vocal: V. Carceller.

NOTES

Recordem novament als senyors socis, que poden inscriure's i córrer a totes les excursions anunciades oficialment, encara que siguin organitzades per seccions que no hi pertanyin.

També poden comunicar al senyor President de la Comissió Organitzadora d'Excursions, les iniciatives que els hi suggereixin, respecte a excursions a organitzar.

Cal avisar per escrit al senyor Secretari del Centre, si es reb deficientment l'ARXIU.

JOAN MORRAL

IMPRESSOR

NORD, 22

TELEFON, 230

TERRASSA

M. ABAD RIBERA

Pues i Lliços per a teixits.-
Extens assortit en Pues de
lloguer. - Filferros de totes
classes. - Enreixats metàl-
lics. - Laminació en fred de
cèrcols per a embalatges,
i altres indústries

Topete, 1

Telèfon, 174

Vda. de G. LLARGUÉS

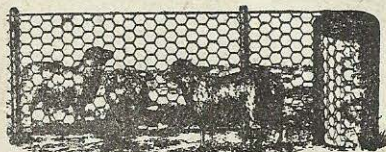
BISUTERIA I OPTICA

Font-vella, 18

TERRASSA

FREDERIC SETÓ

Alambrats. Enreixats. Teixits per a
sommiers, cedassos i garbells per a
mínes i usos industrials. - Cortines
metal·liques de cadena. - Instal·la-
cions completes de cercats, galliners,
cunillers i "pajarerers"

Carrer de Topete, 94

ASSEGURANCES

CAPELLA

VIDA

INCENDIS

ACCIDENTS

MARÍTIMS

ROBATORIS

ETC. ETC.

St. Leopold, 98

Telèfon, 109

J. MACIAS MARIMON

GOLETA, 3
Enfront Mercat

SEDES I LLANES
:~: PANYERIA :~:

Telefon, 698
TERRASSA

CONFITERIA

CASA CUNÍ

RUTLLA, 52

TERRASSA

TELÈF. 412

FRANCESC GIBERT

Especialitat en

CUINES ECONÓMIQUES

Fabricació pròpia

PARE FONT 15

FÀBRICA DE TEULES ARABES

SEGUÉS DONADEU I C.º

Terres cuites per Façanes i Jardins. - Teules Planes. - Articles sanitaris.

Despatx: FONT-VELLA, 1

Telef. 537

Fàbrica: S. MARIAN, 193

Telef. 485

AUTOMOVILS

FAY - GAS

AVIACIO

El super-carburant
per excel·lència